

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De SS. Montano, Lucio, Iuliano, Victorico, Flauiano, martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

VITA, & MARTYRIUM S. MONTANI ET SOCIORVM EIVS, LVCIL, IVLIANI, VICTORICI, FLAVIANI &c.

scriptum eleganti stylo partim ab ipsis martyribus, partim ab alio quodam, qui presens interfuit. Est certè historia lectu digna, apparet que hos martyres S. Cypriani fuisse discipulos, & paulò post illum pro Christo passos esse.

24. FEBRVA
Quidã vos
lüt. 18. Maij.

Donatianus
& Primolus
in carcere
obcuat.

Prou. 22.

Ignis diuini
nitiis extin
guitur.
Dan. 3.

for. com.
minuens

Certamen
sequitur p
mũ, nempe
corona.

Pfalm. 118.

Dilectissimi fratres, nobis nihil aliud est agendum, quam vt de Dei seruis & Christo eius dicamus, & de multitudine fratrum cogitandum: quanquam ratione hic amor per hoc officium ad has nos impulserit literas, vt fratribus post futuris & magnificentie Dei fidele testimonium, & laboris tolerantiam per Dominum memoriam relinqueremus. Post popularem tumultum, quem ferox vultus Præsidis in necem concitauit, postque sequentis diei acerrimam persecutionem Christianorum, apprehensum sumus Lucius, Montanus, Flavianus, Iulianus, Victoricus, Primolus, Renus, & Donatianus catechumenus, qui baptizatus in carcere, statim spiritum tradidit: necnon & circa Primolum similis summationis exitus contigit. Nam & ipsum ante paucos menses habita confessio baptizauit. Igitur apprehensis nobis, & apud Regionantes in custodia constitutis, sententiam Præsidis milites nunciabant, quod die hesternò ardēs, nobis interitum minaretur. Nam vt postea quoque verissime cognouimus, exurere nos viuos cogitauit: sed Dominus, qui solus de incendio seruos suos potest liberare, in cuius manu sermone & corda sunt regis, furentem à nobis Præsidis seuitiam vertit: & incumbētes precibus assiduis tota fide, statim quod petiuimus accepimus: accensusque in exitum nostræ carnis ignis extinctus est, & flamma caminorum ardentium Dominico rore sopita est. Nec difficile credentibus fuit, noua posse ad vetera exempla contingere, Domino in spiritu pollicente: quia qui gloriam istam operatus est in tribus pueris, vincebat & in nobis.

Tunc à proposito suo, Domino volente, cōfractus, mitti nos in carcerem iussit. Quò deducti, non expauius foedam illam loci caliginem: moxq; carcer tenebrosus, spiritu prolucente, resplenduit, & contra obscuritatis deformia, & cæca noctis contecta, instar diei fidei deuotio candida luce vestuit, & ad summum ascēdebamus locum poenarum, quasi ascenderemus in celum. Quales illic dies duximus, quales transegimus noctes, exponi nullis sermonibus possunt: nec tormēta carceris vlla affirmatione capiuntur: sed veremur atrocitatem loci, vt est, dicere, quia vbi tentatio est grandis, ille ibi maior est, qui eam vincit in nobis, & non est pugna, qua non sit, Domino protegente, victoria. Nam & occidi seruis Dei leue est: ideo mors nihil est, cuius aculeos * conuicent contentionemq; deuincēs Dominus, per crucis trophæum triumphauit. Sed & causa nulla armorum est, nisi quādò miles armandus est: nec armatur, nisi quādò congressio est: & in coronis nostris præmium ideo est, quia certamen præcessit: nec datur palma, nisi cōgressione perfecta. Sed paucis diebus visitatione fratrum nos refrigerauimus. Nam omnem noctis laborem, diei solatium legitiq; abstulit. Tunc Reno, qui nobiscum fuerat, somno apprehenso, ostēsum ei est produci singulos. Quibus prodeuntibus, lucerna singula præferēbantur. Cuius aut lucerna nō præcesserat, nec ipse procedebat. Et cum processimus nos cum lucernis nostris, expergefactus est. Et vt nobis retulit, letati sumus, fidētes nos cum Christo ambulare, qui est lucerna pedibus nostris, & sermo Dei.

Post ipsam noctem dies nobis hilaris augebatur. Et continuò eadem die subito rapti sumus ad Procuratorem, qui defuncti Procōsulis partes administrabat. O diem latum, gloriam vinculorum: o optata votis omnibus carena. O ferrum honorabilius atq; preciosius optimo auro. O stridor ille ferri, qui strepebat, dum trahitur per aliud ferrum. Loqui nostrum futurum solatium videbatur: atque nē hac iucunditate tardius fruermur, à militibus, vbinam nos Præses audire vellet, huc atque illic per rotum forum circumducti sumus. Tunc nos in secretarium vocauit, quia necdum hora passionis aduenerat. Vndē prostrato diabolo, victores sumus in carcerem reuersi, & ad alteram victoriam

am referuati. Hoc itaque prelio victus diabolus, ad alteras se astutias vertit, fame nos & siti tētare molitus. Et hoc suum prelium multis diebus fortissimè gessit, ità vt quod magis secum facere aduersarius putabat, agrotātium copia ad Solonē fiscalem & aquam frigidam laboraret. Hic autem labor, hęc inopia, hoc necessitatis tempus ad Deum pertinuit, dilectissimi fratres. Nam qui nos tētari voluit, ipsum vt allocutionem in ipsa tentatione haberemus, se ostendit. Nam Victori presbytero, commartyri nostro, qui statim post hęc eandem visionem passus est, ostensum est hoc. Videbam, inquit, puerum huc in carcerem introisse, cuius fuit vultus perlucidus super splendorem inenarrabilem, qui nos deducebat per omnia loca, vt exiremus: egredi tamen non potuimus, & ait mihi: Adhuc modicum laboratis, quia nunc impedimini. Sed confidite, quia ego vobiscum sum. Et adiecit: Dic illis, quia gloriosorem coronam habebitis. Necnō ad Deum suum spiritus properans, & anima iam proxima passioni, sedes suas requisit. Nam hunc eundem Dominum de paradiso interrogauit, vbi esset. Cui ille ait: Extra mūdum est. Ostende illum, inquit, mihi. Qui ait illi: Et vbi erit fides? Cumque hic per humanam pusillitatem diceret, Quod me mandas, tenere non possum: dic signum, quod eis dicam. Respondit ei Dominus, & ait: Dic illis signum Iacobi: Letandum est, fratres dilectissimi, vt patriarchis, etsi non iustitia vel laboribus adæquari possimus. Sed qui dixit, Inuoca me in die pressuræ, & eximam te, & clarificabis me: ad clarificationem sui * fletus post preces, ad se habitas, commemoratus est nostrī, prius miserationis suæ denuncians munus.

De hoc enim forori nostræ Quartilloisæ hęc nobiscum positæ ostendit: cuius mulieris & maritus & filius ante triduum passi erāt. Ipsa quoque hęc residens, propinquitatem suam velociter subsecuta est, quæ in hunc modum, quod vidit, exposuit: Vidi, inquit, filium meum, qui passus est, venisse ad carcerem: qui sedens super labrum aquarium, ait: Vidit Deus pressuram vestram & laborem. Et post hunc introiuit iuuenis miræ magnitudinis, qui ferebat phialas duas singulis manibus, lacte plenas, & ait: Bono animo estote, commemoratus est vestri Deus. Et ex phialis illis, quas ferebat, dedit omnibus bibere. Quæ phialæ non deficiebant. Et subito allatus est lapis, qui fenestram diuidit mediis: sed & claræ fenestræ ipso medio allatæ, liberam cęli faciem admiserant. Et posuit iuuenis ille quas ferebat phialas, vnā ad dexteram, alteram ad sinistram, & ait: Ecce & satiati estis, & abūdāt, & tertia adhuc phiala superueniet vobis. Et abiit altera dies, quæ post hanc visionem eluxit. Expectantes autem eramus horam illam, quando fiscalis non cibus, sed penuria & necessitas inferretur: quia cibus nullus nobis suberat. Nam & altera die ieiuni manseramus. Subito autem vt sitientibus potus, esurientibus cibus, desideratibus martyrium obuenerit: ità laboribus nostris refrigerium Dominus per Lucianum charissimum nobis præbuit: qui disrupto catenarum obice, velut per duas phialas per Herennianum hypodiaconum & Ianuarium catechumenum, alimentum indeficiens omnibus ministravit. Hoc subsidium ægros & laborātes nimium suffulsi. Eos quoque qui per eundem laborem, hoc est, per incommodum Solonis & frigidæ aquæ ægritudinem iam inciderant, ab infirmitate reuocauit. Cuius tā gloriosis operibus omnes apud Deum gratias agimus.

Iam nunc, dilectissimi fratres, & de amore, quem in nos inuicem habemus, aliqua dicenda sunt: nec instruimus, sed admonemus: quia sicut simul vnanimis sumus, ità & apud Dominum vnā viuimus & oramus. Tenenda est concordia charitatis, & dilectionum vinculis inheerendum est. Tunc diabolus prosternitur, tunc à Domino, quicquid postulatur, accipitur, ipso pollicente ac dicente: Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcunque petieritis à patre meo, continget vobis. Nec alio modo vitam æternam accipere & cum Christo regnare poterimus, nisi fecerimus quod præcepit faciendum: pro quo & vitam promisit, & regnum. Eos denique hereditatem Dei consequi, qui pacem cum fratribus tenuerint, suo magisterio ipse Dominus enunciat, dicens: Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Quod exponens Apostolus, ait: Vt simus filij Dei. Si autem filij, & heredes: heredes quidem Dei, coheredes autem Christi. Si quidem compatimur, vt commagnificemur. Si hæres non potest esse, nisi filius: filius autem non est, nisi pacificus: hereditatem Dei habere non poterit, qui pacem Dei rumpit. Et hoc non quasi admoniti dicimus, aut sine diuina ostensione suggerimus.

Fame & siti sancti Cōsēssores tentantur, Locus obsecurus & mendosus,

Visio,

Psal. 49. for. * flexus

Visio Quartilloisæ mar tyris.

Præbetur tandē cibus Cōsēssoribus.

Matth. 19. Regnū Dei nō obtinetur, nisi qui pacis & charitatis sunt studiosi. Matth. 5. Rom. 8.

Nam cum Montanus cum Iuliano habuisset sermones aliquos ob eam mulierē, quæ ad communionem oppressit, quæ nec communicabat: cumq; post correptionē, quam in eam congesserat, in rigore ipso discordiæ mansisset: ostensum est eadem nocte Montano hoc: Visum est, inquit, mihi venisse ad nos centuriones. Cumq; deducerēt nos per viam longam, peruenimus in campum immensum, in quo occurrunt nobis Cyprianus & Leucius. Peruenimus autem in locum candidum, & facta sunt vestimēta nostra candida, & caro nostra commutata, candidior est facta vestimentis nostris candidis. Itā autē perlucida fuit caro nostra, ut oculorum visum ad intima cordis admitteret. Et respiciens in pectus meum, video quasdam fordes, & experrectus sum in visione. Et occurrit mihi Lucianus, & retuli illi visionē, & aio illi: Scis quoniam fordes illæ, illud est, quod non statim cōcordaui cū Iuliano? Et in hoc experrectus sum. Quæ de re, fratres dilectissimi, concordiam, pacem, vnitatem omni virtute teneamus: imitemur iam hęc esse, quod futuri sumus. Si nos inuitāt iustos promissa præmia, si terret iniustos pœna prædicta, si cum Christo esse & regnare cupimus, quæ ad Christum & regnū ducunt, illa faciamus. Optamus vos benè valere. Hęc omnes de carcere simul scripserant.

Sed quia necesse erat omnem actum martyrum beatorum pleno sermone complecti, quia de se & ipsi minùs dixerant, & Flavianus quoque priuatum hoc nobis munus iniunxit, ut quicquid literis eorum deesset, adderemus, necessario aliqua subiunximus: Cumque per plurimos menses reclusi fuissent in carcere, & fame ac siti diu laborassent, tandem serò produci iubentur, & ad prætorium Præsidis admoeri. Et omnibus quidem gloriosa voce professis, cum Flavianus adiutorium reclamaret amore peruerso, nugans eum diaconum, quod confitebatur inter ceteros, id est, Lucium, Montanum, Iulianum, Victorium, dicta sententia est, Flavianusq; rursus receptus est. Et quanuis haberet plenam doloris materiam, quod scilicet de tam bono collegio separatus est, tamen fide & deuotione, qua vixit, credebat id fieri, quod Deus vellet, & tristitiam solitudinis destituta, religione sapientiæ temperabat. Dicebat etiam, Cum cor regis in manu Dei sit, quæ causa mœroris est, aut quare succensendum putem homini, qui hoc loquitur, quod iubetur? Sed de Flauiano postmodum plenius.

Interim ceteri ducebantur ad victimæ locum. Cōcursus vndique gentilium & omnium fratrum fuit. Qui quanuis obsequentes alijs & ceteris Dei testibus pro religione & fide, quam Cypriano docente didicerunt: tunc tamen officio pleniore & copia maiore conuenerant. Erat illic videre martyres Christi, felicitatem gloriæ suæ, vultus hilaritate testantes: itā ut possent prouocare ad propriæ virtutis exempla, etiam si tacerēt. Sed nec sermonis largitas defuit. Nam exhortationibus suis singuli plebem corroborauerunt: Et Lucium quidem propter ingenitam lenitatem, & probam ac modestam verecundiam, infirmitas etiā grauis & labor carceris fregerat: ac propterea cum comitibus paucioribus solus antè præcessit, nè multitudo nimix pressuræ de fusione sanguinis inuideret: qui tamē & ipse nō tacuit, sed comites suos quomodò potuit instruxit. Cui cum dicerent fratres, Memento nostri: Vos, inquit, meū memento. Quanta martyris humilitas, de gloria sua nec soli sub ipsa passione præsumere? Iulianus quoq; & Victorius insinuata diu fratribus pace, & commēdatis omnibus clericis, maxime eis, qui famē carceris visitauerant, ad passionis locum cum gaudio & sine pauore venerant. Sedenim Montanus, corpore & mente robustus, quanquam & ante martyrium gloriosus, quicquid semper veritas postularet, constanter & fortiter dixerit sine vlla exceptione personæ: tamen de martyrio proximo crescens, prophetica voce clamabat: Sacrificans dijs eradicabitur, nisi Domino soli. Et hoc frequenter iterabat, insinuans & inculcans, non licere, deserto Deo, ad simulacra & manufacta figmenta accedere. Hæreticorum quoque superbiam & improbam contumaciam retundebat, contestans eos, ut vel de copia martyrum intelligerent Ecclesiæ veritatem, ad quam redire deberent. Deindè lapsorum abruptam festinanter negationem pacis ad plenam pœnitentiam & Christi sententiam differebat, necnon integros quoque ad tutelam integritatis exhortans: State fortiter, fratres, & constanter militate, dicebat. Habetis exempla: nec vos lapsorum perfidia destruat ad ruinā, sed nostra tolerantia magis ædificet ad coronam. Virgines quoque singulas admonebat, ut sanctitatem suam tuerentur. Generaliter omnes docebat, ut Præpositos venerarentur. Præpositis quoque ipsis concordiam pacis insinuans, nil esse melius aiebat, quam Præpositorum vnanimem voluntatem: tunc & plebem posse

for. *obres
psir,
Visio Mon
tani,

Frou. 21.

Apparet
hinc, hos
martyres
Cypriani
etate vis
xiffe.

Montani
p̄clara laus.

posse ad sacra obsequia prouocari, & ad vinculum dilectionis animari, si rectores plebis pacem tenerent. Hoc enim est propter Christum pati, Christum etiam exemplo sermonis imitari, & esse probationem maximam fidei. O exemplum grande credendi.

Cum autem iam carnifex immineret, & gladius super ceruices eius libramento nutante pendéret, expansis ille manibus ad Deum, voce clara, ita vt non tantum ad totius plebis aures, sed & ad gentiles quoque ipsos sonus vocis euaderet, orauit, rogans & deprecans, vt Flauianus, qui per suffragium populi de comitatu eorum remanserat, sequeretur die tertio. Et quod precis suae fidem faceret, manulem, quo oculos fuerat ligaturus, ipse partes duas discidit, & iussit alteram seruari, qua Flauiano oculus post crastinum ligarentur. Sed & in medio eorum solum seruari iussit, vt nec sepulturae confortio separaretur: & perfectum est sub oculis nostris, quod Dominus in Euangelio suo repromisit, vt qui tota fide peteret, quicquid peteret, impetraret. Nam post biduum, secundum quod postulatum fuerat, Flauianus quoque productus, gloriam suam passione perfecit. Quoniam tamen, vt supra dixi, etiam ipse mandauit, vt bidui moram memoratis causis iuberemus, faciendum erat necessitate maiore, quod fieri merito deberet, etiam si non iuberetur. Post suffragia illa, post voces, quibus quasi pro salute eius amicitia inimica surrexerat, reuocabatur in carcerem virtute robusta, mente inuicta, fide plena. Nihil de animi eius vigore mutilauerat remanendi quidem contemplatio, quae quemuis posset mouere. Ita fides, quae imminentem passionem tota deuotione praesumpserat, temporanea impedimenta calcabat. Harebat lateri eius incomparabilis mater, quae praeter fidem, qua ad patriarchas pertineret, in hoc etiam se Abrahæ filiam comprobauit, quae filium suum & optabat occidi, & quod interim remansisset, contristabatur glorioso dolore.

Math. 17.

Gene. 22.
Mira sanctae
mulieris
fortitudo,
2. Mach. 7.

O matrem, religiosè piam, o matrem inter vetera exempla numerandam. O Machabæicam matrem, nihil enim interest de numero filiorum, cum perinde & hæc in vnicò pignore totos affectus suos Domino mancipauit.

Sed ille collaudans matris animum, vt dilationem suam non doleret, Scis, inquit, mater meritò castissima, vt semper tentauerim, si confiteri contigisset, martyrio in eo frui, & frequenter catenatus videri, & sæpè differri. Si ergò contigit, quod optavi, gloriandum est potius quam dolendum. Et cum ad carceris ianuam veniretur, difficilius multo & tardiùs quam solebat, aperiebatur, obnitentibus etiam carcerariorum ministris: ita vt videretur obfirmatum, spiritu quodam repugnante atque testante, indignum esse, carceris sordibus eum foedari, cui caeleste habitaculum pararetur. Quia tamen diuinitatis corona dilata, dignas causas habebat, iam caeli & Dei hominem inuitus carcer admisit. Qualis illic mens fuit biduo illo, quae spes, quae ve fiducia, cum martyris Dei aninus & de collegarum petitione praesumeret, & de sua crederet passionem futuram? Dicam, quod sentio. Dies ille post biduum tertius, non quasi passionis, sed quasi resurrectionis dies sustinebatur. Admirans erat denique turba gentilium, qui vocem Montani petentis audierant. Postquam verò produci tertio die iussus est, rumore cognito, confluebant increduli & perfidi, fidem martyris probaturi. Egrediebatur de carcere Dei testis, iam ad carcerem non reuersurus. Communis omnium magna lætitia, sed magis habebat in animo suo certum, quòd & fides propria & petitio antecessorum suorum extorqueret Praesidi vel inuitam, licet populo reclamante, sententiam. Vnde & occurrentibus fratribus & salutare cupientibus, fide tota pollicebatur, quòd in Fusciano cum omnibus pacem facturum esset.

O magna fiducia, fides vera. Ingressus deinde praetorium, cum miraculo omnium in custodiarum loco stabat, expectans donec vocetur. Illic nos in latere eius constituti eramus, iuncti penitus hærentes, ita vt manus manibus teneremus, exhibentes martyrij honorem, & contubernij charitatem. Ibi discipuli eius suadebant, cum lachrymis etiam, vt praesumptione deposita, sacrificaret interdum, postea quicquid vellet, facturus: nec incertam illam & secundam mortem plusquam praesentem vereretur. Et hæc gentilium verba sunt, qui dicebant vltimi furoris esse, magis mortem malle * timere, quam viuere.

Vides hic
familiarem
admodum
martyribus
fuisse huius
historiae au-
thorem.
* temerè,

Sed ille gratias agens, quòd amicitia duce, quantum in ipsis erat, consultum sibi vellet: tamen & de fide & de diuinitate non tacuit, dicens, multo melius esse primo in loco, quantum ad libertatem integritatis, pertinere, occidi, quam lapides adorare.

VVVV 4

Tunc

Tunc deinde summum esse Dominum, qui omnia imperio suo fecerit, ac propterea solus colendus sit, addens & illud, quod gentiles minus credunt, etiam si de diuinitate quid sentiunt, viuere nos etiam cum occidimur, nec vinci morte, sed vincere: ipsos quoque, si vellent peruenire ad conscientiam veritatis, etiam Christianos esse debere. His illi retursi & reuerti, postquam nihil per suadelas obtinere potuerunt, ad crudeliorem se misericordiam contulerunt, certi eum à proposito voluntatis suæ vel tormentis deponi posse. Et cum admoueri iussus esset, interrogatus à Præside, quare mentiretur se diaconum, cum non esset, mentiri se negauit. Et cum Centenarius diceret, notariam sibi datam esse, qua contineretur eum fingere, respondit: An non est verisimile me mentiri, & illum verum dicere, qui notariam falsam dedit? Qui cum reclamante populo accedente, Mentiris iterum à Præside interrogaretur, an verè mentiretur, respondit: Quod est compendium mentiendi? Ad hoc populus exasperatus, torqueri eum iteratis clamoribus postulauit. Sed Dominus, qui serui sui fidem sciebat, non est passus probati martyris corpus tormenti alicuius vel leui laceratione pulsari. Cor enim regis ad sententiam statim flexit, & testem suum, vsque ad mortem fidelem, consummato cursu & agone perfecto, coronauit.

It hilari ad
mortem
Flauianus.

Visio obla-
ta Flauia-
no.

Exinde iam gaudens, quia per sententiam datam passionis suæ erat certior, etiam iucundo colloquio fruebatur. Et sic effectum est, vt iuberet hæc scribi, & ad propria verba coniungi: addi quoque ostensiones suas voluit, quarum pars ad moram bidui pertineret. Cum adhuc, inquit, episcopus noster solus passus fuisset, ostensum est mihi hoc, quasi Cyprianum ipsum interrogarem, an pati ictus doleret martyr futurus, de passionis tolerantia consulebat, dicens: Alia caro patitur, cum animus in celo est, & nequaquam corpus hoc sentit, cum se Deo tota mente deuouit. O verba martyris, martyrem cohortantis. Negauit esse in passionis ictu dolorem, vt qui & ipse habebat occidi, animari constantius posset, quod nec paruum quidem sensum doloris de passionis ictu haberet. Postea, inquit, cum plures paterentur, contristabar in visu noctis, quod quasi à collegis meis remansissem. Et apparuit mihi vir quidam, dicens: Quid contristaris? Cui cum causam tristitiæ meæ dicerem, ait: Confessor es, tertio martyris eris per gladium, & sic implemum est. Nam confessus Christum primo in secretario, secundo publicè, reclamante populo, iussus recludi, à collegio suo secundum ostensionem remansit, & productus post confessiones duas, tertio passionem perfecit. Deinde, inquit, cum iam Successus & Paulus cum comitibus suis coronati fuissent, & ego post infirmitatem conualescerem, video ad domum meam venisse Successum episcopum, vultu pariter & cultu nimis claro, cuius effigies difficulter agnosceretur, eò quod carnales oculi angelico splendore rutilarent. Quem cum vix agnoscerem, ait mihi: Missus sum nunciare tibi, quoniam tu passurus sis. Hoc cum dixisset, statim venerunt duo milites, qui me perduxerunt in locum quædam, vbi erat fraternitatis multitudo collecta, inter quos apparuit mater mea, dicens: Laudo te, quia nemo sic martyrium duxit. Et verè nemo. Nam, vt omittam carceris abstinentiam singularem, & vt accipientibus ceteris vel modicum cibum, qui de sordibus penuriæ fiscalis exhibebatur, solus se ab ipso modico continuit, tanti habens ieiunij multis & legitimis fatigari, dummodò alios victu proprio saginaret.

Flauiani
egregia præ-
conia.

Ad illa igitur veniam, quod cum tanto honore deductus est, qui à tot sacerdotibus comitatus, eius disciplinis omnibus ordinatis, ad instar ducis dirigi meruit. Sic regnaturum cum Deo martyrem, iam spiritu ac mente regnantem, etiam itineris tota dignitas exprimebat. Sed nec de celo testimonium defuit. Imber largus & lenis temperato rore descendens fluebat, ad multa proficiens: Primo, vt gentiles perniciousiter curiosos interuentu pluriæ refrenaret, & vt diuertendi daretur occasio, vt sacramentis legitimæ pacis nullus profanus arbiter interesset. Et quod Flauianus ipse ore suo dixit, ad hoc pluebat, vt Dominicæ passionis exemplo aqua sanguine iungeretur. Sic consummatis omnibus fratribus & pace perfecta, processit è stabulo, quod Fusciano de proximo iunctum est. Ibi cum editiorem locum & sermoni aptum conscenderet, silentio manu facto, huiusmodi verba emisit: Habetis, inquit, fratres dilectissimi, nobiscum pacem, si Ecclesiæ noueritis pacem, & dilectionis vnitatem seruaueritis. Nec putetis pauca esse, quæ dixi, cum & Dominus noster Iesus Christus, passioni proximus, hæc nouissimè dixerit: Hoc est mandatum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Et supremum il-
lud

Iohan. 19.

Memorabi-
lis martyris
morituri
sententia.

Iohan. 13.

Iud adiunxit, & in testamenti modum vltima sermonis sui fide signauit, quòd Lucinū presbyterum commendatione plenissima profecutus, quantum in illo fuit, sacerdotio destinauit. Nec immeritò. Non enim difficile fuit, spiritu iam cælo & Christo proximate, habere notitiam. Deindè ad locum victimæ, expleto sermone, descendit, & ligatis oculis ea parte, quam Montanus seruare ante biduum iusserat, fixis tanquàm ad precem genibus, passionem suam cum oratione perfecit. O martyrum gloriosa documenta. O testium Dei experimenta præclara, quæ ad memoriam posterorum meritò conscripta sunt, vt quemadmodùm de scripturis veteribus exempla, dum discimus, sumimus, etiam de nouis aliqua discamus.

IGNATII MONACHI, QVAE FIT SINGV-
LATIM, EXPOSITIO VITAE ET MIRACVLO.

*rum sancti Patris nostri Tarasij, Archiepiscopi Constantino-
politani. Habetur in Metaphraste.*

Natus per ingentem maris magnitudinem, in clyti patris & vita inaccessa præstantis, vereor nè aduersos ventorum status linguæ agrestis, & vastorum fluctuum obscuritatis excitem, salumq; & tempestatem mihi procurem animæ naufragij. Talis enim est in scitiæ temeritas, quæ orationem effundit tanquàm paleam, ad nihil quod sit opportunum conducibilem, & affert damnum ei, quod oportet fieri & est vtile, & in naufragium incidit multiloquij, quod fieri non potest, vt omninò effugiat peccatum, vt est Salomonis & diuina admonitio. Hoc meum reprimat ingenium & terret cogitationem, & refrenat orationem, & diuinarum viri dotum profundum intueri properantem, retardat.

Sed cum altum longi temporis silètiū res eius regens esset multorum auribus damnum allaturum, vt quæ reneantur desiderio audiendi res optimas & præstantissimas, quæ ab illo in vita gestæ sunt, vt quæ sint plenæ vtilitate animæ, agè valere iubens omnem dubitationem, pauca quædam de ipso, quæ dignatus sum videre oculis, & quæ accepi auribus, & quæ ipsa noui experientia, & in mea humili & egena scio manere memoria, cum pura & sincera veritate in lucem edere, si Deus concedat, iam conabor. Nam etsi non possim dicere pro dignitate, non idè vniversum deseram: sed quia nolo abscondere talentum, sicut ille malus & piger seruus, idè quod Deo gratum est prompto & alacri animo offerre pro viribus, etsi non potero debitum soluere cum fœnore, in eo quidem certè, quòd fortem exerceam & procurem, vt ei nihil detrahatur, ero aliqua ex parte accipiendus.

Hic ergò sacrosanctus & magnus Tarasius, qui Christi mansuetudinem & humilitatem ab infantia vsque ad senectutem imitatus pulchrè expressit, in cuius, sicut prius dixi, virtutum mare me vt natarem demisi, quisnam esset & vndè, & ex qua patria & parentibus ortus sit, arduum fuerit dicere, ijs etiam qui ex scientia sciunt amplè & magnificè dicere, non solum mihi, cuius est planè humilis & abiecta oratio, tantam præclari generis ab alto repetere magnitudinem, & à maioribus deductam eius stirpem recensere, qui gloriari non vult eiusmodi laudibus, neq; fluentibus diuitijs cor apponere, conuenienter diuino Psalmographo, vnquàm est meditatus. Hoc vnum autem possumus dicere, quòd omni authoritate & maxima excellentia apud eos, qui per id tempus imperabant, Georgius eius pater, & rei nomen conueniens sortita mater eius Encratia, propter summam iustitiam primas partes obtinuerunt, ex patriciorum serie deriuati, appellati patricij. Quorum pater quidem cum ascendisset ad altitudinem tribunalis iudicialis, integreque & incorruptè ius omnibus ex æquo tribueret, Solone & Lycurgo antiquis illis legislatoribus, conspectus fuit longè iustior. Qui etiam aliquando rectam & legibus conuenientem tulit sententiam, cum quid esset iustum tunc ignorassent, qui videbantur imperium obtinere, neque id vellent exequi. Iuris verò dicendi difficultas in his fuit: Paupercula quædam foemina, fuerant grauissimi criminis accusatæ, Quænam autem fuerit ea accusatio, iam dicam.

Suidas hūc Ignatiū dicit fuisse diaconum & valorū cū. Hodè ecclesiæ Cōstantinopolitanae, & Metropolitani Nicææ. 25. FEBRVA.

Prou. 10.

Matth. 25.

Psal. 61.

Integritas patris eius in iure dicundo.

Accu-